

יש ילדים שמתגייסים ולעולם לא חוזרים, עבור משפחתם, כל ימות השנה הם ימות זיכרון.

ויש שחוזרים פגועים בגופם, מהצלקות שרואים עליהם אפשר רק לדמיין מה עברו..

**יש החוזרים שלמים בגופם,
אך למרות שיצאו מן הקרבות,
הקרבות לא יצאו מקרבם...**

תשעה טנקים תקועים תחת אש בעומק לבנון, **בשיא** החורף הקפוא עד כאב של **1992**.
שריקות ארוכות מלמעלה ואז פיצוצים מסביב **ללא הפסקה**.
הקליעים והטילים עפים **מכל הכיוונים** ולא ברור מי ירה אותם ועל מי.
אנחנו מתפעלים את הנשקים גם עם **השיניים** כי אין מספיק ידיים.

הטנק שלי נתקע לפתע **חשוף** על ראש הגבעה.
אני צועק לנהג **שחייבים** לזוז, הוא צורח שכולנו נמות ושהוא לא יכול ללחוץ על הגז, שהרגליים
שלו משותקות...

אנחנו רטובים וקפואים כל כך וכמעט ואין מה לאכול..
אני לובש את מעיל הרוח המחורר והמוכתם בדם של אחד ההרוגים..
מנסה להבין היכן בגוף פגע הקליע.

אנחנו מותשים, אך גם בלילה אי אפשר לעצום עיניים כי מישהו עלול לטפס בשקט על הטנק
עם סכין או רימון ביד.
הזחלים של רוב הטנקים נקרעים תחת הסלעים הקשים של לבנון,
אנו נלחמים גם בטנקים עצמם.

וחוץ מלשרוד, אף אחד, לא יודע באמת מה צריך לעשות..

ברגע מסויים של בהירות, למרות הסיכון וגשם הפצצות,
החלטתי לעצור הכל
ולהסתכל למלחמה בעיניים..
הוצאתי את גופי גבוה מחוץ לצריח,
והבטתי **לאט לאט** סביב.

מה שראיתי **שם, לעולם לא יצא ממני מאז:**
באותו הרגע, חזיתי בריק העצום והנורא של מלחמה.
בתפלות הכי מרה שיכולתי לדמיין שקיימת.

אין מקום להרגיש ואין שימוש לפחד, חייבים לתפקד ללא הפסקה.

בבוקר, כשאנו גוררים אחד את השני בחזרה לגבול **נקלענו שוב**, שלושה טנקים, למארב של
הפצצה כבדה בואדי כשהזחלים שוב קרועים.
ותחת אש תופת שלא ידוע מאין באה, פרצתי מהקיפאון המשתק, שלפתי את הצוות החוצה
מאחד הטנקים. **ובכוחות משותפים** הצלחנו לתקן את הזחל שנקרע, להחליץ משם ולהציל
מטבח ומוות בטוח את שלושת צוותי הטנקים.

במקרה לא נהרגתי.
ואפילו חזרתי הביתה **שלם בגופי.**

מי שנשאר בחיים וחזר,
לפעמים רק רוצה לשכוח...
אך הזיכרון, וכל תא ותא בגוף לא נותנים מנוח.

גם היום, הרבה שנים אחרי, האירועים חוזרים,
באלפי צורות, קולות וריחות...

הכדורים השורקים... נשמעים בכל צפירת מכונית בכביש.
ירי הפגזים... בטריקת דלת הארון שבחדר השינה.
הפצצות... בכל חריקת נעלים או מכת פטיש רחוקה..

הבשר על האש וזיקוקי יום העצמאות הם סיוט.

דריכות אין סופית ללא מנוחה.
וכשכבר מצליחים להרדם,
מגיעים חלומות האימה.

זוהי רשימה מקוצרת מאוד..
ולא דיברנו עוד על המחיר שמשלמת
המשפחה.

רבים מאלו שחזרו, לא מעזים אפילו לבקש הכרה מהמדינה.
הם כבר שמעו מאחרים שניסו, על דרך היסורים וההשפלות בוועדות.
עבורם, שדה הקרב הזה, הוא אחד יותר מדי..

לעיתים, אני לא יודע כמו מי הייתי רוצה להיות:
כמו הנהג שלי שצרח ופרק הכל במקום?
אולי הוא, השאיר את הקרב בקרב, ולא נושא אותו עדיין?

או כמו החבר שמסרב לשחזר איתי את חלקי הזכרונות האבודים?
אולי הדחקה עדיפה?

ואולי חווית המסוגלות הזאת תחת אש בואדי.
היא שנשארה ומצילה אותי שלא אפול לדיכאונות עמוקים, סיוטים, חוסר יכולת להתרכז,
התפרצויות זעם ובריחה אין סופית מאינטימיות..
שהנם חלק מהיום יום של רבים שחזרו..
ועוד כה רבים שהם אפילו לא מאובחנים, לא מבינים את הקשר, לא מעובדים ולא מטופלים..
תקשיבו גם להם..
ומה היו המתים מספרים לנו אילו יכלו לדבר?

אולי אם היינו מעזים לראות את מחירה המלא של המלחמה,
אם היינו באמת מבינים את הדיי הסבל לדורותיו,
אולי אם היינו זוכרים יותר-

היינו עושים הכל בכדי להמנע מדרכי מלחמה, אלימות וניתוק.
ובוחרים בדרכי שלום, הקשבה וחיבור.

דואגים בכל מאודנו שיהיה הרוג אחד פחות, סיוט אחד פחות,

פחות חושך,
ויותר אור..

בואו, נשמור על החיים.